

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/17/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115230497
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 05. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Marek Kohút
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8115230497.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Mareka Kohúta a členov senátu JUDr. Jozefa Angeloviča a JUDr. Jany Jančíkovej v sporovej veci žalobkyne: I. Y.Á., T.. X.X.XXXX, H. T. M. XXX/X, XXX XX C. T. D., zastúpenej JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, so sídlom Sovietskych Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, IČO: 31954448, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o vydanie bezdôvodného obohatenia a o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 13C/504/2015-47 zo dňa 17.9.2021, takto

rozhodol:

Potvrďuje rozsudok súdu prvej inštancie.

Žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovaného zaplatiť žalobkyni 109,- eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,05 % ročne z tejto sumy od 26.2.2016 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku a určil, že zmluvná podmienka v Zmluve o úvere č. XXXXXXXXXX, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach - 11) o tejto časti poplatku, ktorej zodpovedajú dve tretiny, zahŕňajúce náklady na vypracovanie a uzatvorenie Zmluvy o úvere, spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, je neprijateľná. Zároveň vyslovil, že žalobkyňa má nárok voči žalovanému na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

2. Vychádzal zo zistenia, že dňa 5.1.2011 uzavrel žalobca ako dlžník so žalovaným ako veriteľom písomnú zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX vo výške 600,- eur za poplatok 576,- eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 1.176,- eur mal žalobca uhradiť v 12 splátkach po 98,- eur. Poplatok vo výške 576,- eur je, v zmysle bodu 11 všeobecných obchodných podmienok, z 2/3 tvorený nákladmi na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy. Súdu je pritom v tejto súvislosti známe aj z iných konaní (napr. vo veci 12C/489/2015), že vo všeobecných podmienkach poskytnutia úveru žalovaného z tohto obdobia je v bode 11 uvedený: „Dlžník uznáva dlžnú sumu vrátane poplatkov v celej výške na základe tejto zmluvy ako svoj dlh voči veriteľovi, čo do dôvodu aj výšky tak, ako je uvedené v tejto zmluve. Tretina poplatku predstavuje dohodnutý úrok a zvyšné dve tretiny zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou.“ Žalobca uhradil žalovanému sumu 709,- eur, a to konkrétne, podľa žalobcom predloženého prehľadu splátok (viď č.l. 5 spisu), splátkami v roku 2011 spolu s jednou úhradou vo výške 10,- eur zo dňa 10.11.2014. O tom, že predmetná zmluva nemá náležitosti v zmysle zákona, sa žalobca dozvedel od združenia na ochranu občana spotrebiteľa v mesiaci október 2015.

3. V prvom rade sa súd zaoberal námietkou žalovaného, že uvedený vzťah resp. zmluva sa nemá posudzovať ako zmluva o spotrebiteľskom úvere v zmysle zákona o spotrebiteľských úveroch, a to vzhľadom na to, že v zmluve bol výslovne určený účel uzatvorenia zmluvy - zamestnania, čím je dlžník vyňatý spod statusu spotrebiteľa. Túto námietku súd nepovažoval za dôvodnú. V danom prípade pritom nebolo zo strany žalovaného vôbec tvrdené na aký konkrétny účel (ak mal byť úver účelovo viazaný) súvisiaci s výkonom konkrétneho zamestnania dlžníka (ktoré v zmluve taktiež nebolo nijako špecifikované), daný úver by ponúkaný alebo poskytnutý mal byť. Okrem toho v zmluve vlastne nie je uvedené ani to, že by bol úver zo strany veriteľa ponúkaný alebo poskytnutý na výkon zamestnania, ale len deklarácia, resp. prehlásenie dlžníka o tom, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania, uskutočnené voľbou jednej zo štyroch alternatív predformulovaných veriteľom. Žalovaný teda vlastne poukazuje len na to, že vo formulárovej zmluve bol prehlásením (voľbou) dlžníka pri jej uzatvorení, a to vyznačením krížika z viacerých možností, zvolený účel na výkon zamestnania, a teda že v dôsledku takejto voľby (dojednania) nejde o spotrebiteľský úver, pri ktorom zmluva nemusí obsahovať špeciálne náležitosti. Z uvedeného by tak malo vyplývať, že o tom, či v danom prípade pôjde o spotrebiteľský úver, sa malo rozhodnúť podľa individuálneho dojednania a spôsobu úpravy zmluvy pred jej podpísaním, čo je však zjavný nezmysel zrejmy z toho, že ak by si bol dlžník na zmluve zvolil, resp. strany na takejto formulárovej predtlačenej zmluve vyznačili iný účel poskytnutia finančných prostriedkov (a išlo tak o spotrebiteľský úver), táto zmluva (a jej predtlačené vyhotovenie) neobsahovala žiadne osobitné náležitosti vyžadované ZoSU a ani možnosti na ich doplnenie, a teda s takouto možnosťou ani reálne nepočítala. Z celkového obsahu tejto zmluvy tak vyplýva, že táto písomná zmluva, resp. formulár zmluvy o úvere, pri jej uzatvorení reálne vôbec nepočítala s uvedením náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a účelom uvedenej formulácie bolo len navodiť dojem možnosti voľby a individuálneho dojednania, čo nezodpovedalo realite, a jej skutočným účelom bolo takouto manipuláciou vylúčiť pôsobenie noriem spotrebiteľského práva. Súd nemal žiadne pochybnosti o tom, že poskytnutý úver treba posudzovať podľa ZoSU.

4. V danom prípade sa žalobca domáhal určenia, že ním označená zmluvná podmienka o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, uvedená vo všeobecných obchodných podmienkach Zmluvy o úvere, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Súd pritom dospel k jednoznačnému záveru, že napadnuté ustanovenie, uvedené vo všeobecných obchodných podmienkach o tom, že dve tretiny poplatku za úver zahŕňajú náklady na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy o úvere spolu so všetkou administratívou s tým spojenou, spôsobuje celkom zjavnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Súd k tomuto záveru dospel na základe toho, že jednak ustanovenie o tomto poplatku nebolo transparentne uvedené v samotnej zmluve o spotrebiteľskom úvere, na ktorú spotrebiteľ pripojil svoj podpis, a tieto náklady a ich význam či dôvod nie sú v zmluve nijako špecifikované (tak aby bolo zrejmé za čo všetko má spotrebiteľ platiť), a najmä toho, že pri ustanovení o tomto poplatku nie je vôbec zrejmé, prečo by poplatok za úver v tejto časti (vo výške 2/3 z poplatku stanoveného na 576,- eur za úver vo výške 600,- eur) za administratívu mal byť závislý od výšky úveru, a mal predstavovať neprimeranú sumu zodpovedajúcu dokonca až 64 % poskytnutého úveru ($2/3 \times 576,- \text{ eur} / 600,- \text{ eur} \times 100 \%$). Žalobcom označená zmluvná podmienka je teda neprijateľná.

5. Skutkové tvrdenia žalobcu o tom, že mu bola z úveru poskytnutá suma vo výške 600,- eur a z jeho strany bola zaplatená suma spolu vo výške 709,- eur, neboli v konaní nijako spochybnené, a preto z nich súd ďalej aj vychádzal. Okrem toho z predloženej písomnej zmluvy o úvere, na ktorú žalobca pripojil svoj podpis, súd navyše zistil, že jej písomné vyhotovenie, vzhľadom na jej spotrebiteľskú povahu (viď bod 4. tohto odôvodnenia), okrem viacerých ďalších náležitostí vyžadovaných ZoSU, neobsahuje najmä údaj o dobe trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere, o podmienkach upravujúcich jeho čerpanie, o úrokovej sadzbe a o podmienkach upravujúcich jej uplatňovanie, a rovnako tak ani údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov.

6. V písomnej zmluve o spotrebiteľskom úvere musí byť okrem ďalších náležitostí, v zmysle ust. § 9 ods. 2 ZoSU určená f) doba trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere - čím sa, vzhľadom na vymedzenie pojmu zmluvy o spotrebiteľskom úvere (§ 2), rozumie doba trvania záväzku poskytnúť peňažné prostriedky (čo má osobitný význam najmä pri neskoršom, prípadne postupnom čerpaní úveru resp. pri revolvingu) a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, g) podmienky upravujúce jeho čerpanie - teda „Akým spôsobom a kedy spotrebiteľ dostane peniaze“ (viď formulár pre štandardné informácie o spotrebiteľskom úvere, ktorý je uvedený v prílohách č. 3 a 4 tohto zákona, a obsahuje

niektoré vysvetľujúce informácie), i) úroková sadzba spotrebiteľského úveru - ktorou je podľa § 2 písm. j) ZoSU úroková sadzba vyjadrená ako fixné alebo variabilné percento, a súčasne podmienky ktoré upravujú jej uplatňovanie - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednaní úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednaní dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov). Len takýto výklad požiadavky zákona totiž spĺňa účel spotrebiteľského práva, a to jednak venovať zvýšenú pozornosť ochrane spotrebiteľa (ktorý by nemal byť zavádzaný a mal by mať čo najviac informácií umožňujúcich mu - pred, ale i dodatočne po poskytnutí úveru - čo najlepšie posúdiť situáciu a urobiť rozhodnutie ohľadom uzavretia zmluvy a následne aj spôsobu, resp. rýchlosti splácania úveru), a tiež preto, že len pri vyššie uvedenom riadnom vymedzení uplatňovania úrokovej sadzby (úročenia) je možné kedykoľvek (i v priebehu splácania) určiť obsah právneho vzťahu, t.j. výšku zostávajúcej istiny, úrokov a ostatných poplatkov.

7. Vzhľadom na to, že samotná zmluva resp. text zmluvy o spotrebiteľskom úvere, na ktorý spotrebiteľ pripojil svoj podpis, neobsahuje (ad 1.) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere - teda dobu trvania záväzku poskytnúť peňažné prostriedky, (ad 2.) podmienky upravujúce čerpanie úveru - teda „Akým spôsobom a kedy spotrebiteľ dostane peniaze“, a ďalej tiež ani (ad 3.) podmienky upravujúce uplatňovanie úrokovej sadzby - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednaní úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednaní dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov) a (ad 4.) ročnú percentuálnu mieru nákladov, poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. a) ZoSU považuje za bezúročný a bez poplatkov.

8. Vzhľadom na to súd považoval túto žalobu za dôvodnú aj v časti o vydanie bezdôvodného obohatenia, a preto žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi jeho sumu v rozsahu rozdielu medzi peňažnými prostriedkami, ktoré žalobcovi na základe zmluvy o úvere v sume 600,- eur zrejme poskytol (a na ktorých vrátenie tak mal nárok) a tými, ktoré žalobca na tento úver v jeho prospech vo výške 709,- eur celkovo uhradil, teda vo výške 109,- eur. Súd žalobcovi priznal uplatnenú sumu bezdôvodného obohatenia spolu so zákonnými úrokmi z omeškania v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka a § 3 nar. vlády SR za čas po jeho splatnosti vo výške o osem percentuálnych bodov vyššej než bola základná úroková sadzba Európskej centrálnej banky platná k prvému dňu omeškania.

9. Námietku premlčania súd neuznal, nakoľko jednak táto nebola dostatočne konkretizovaná, čo vylučuje jej riadne preskúmanie, a tiež preto, že subjektívna premlčacia doba sa má počítať od doby, kedy sa žalobca o možnosti vydania bezdôvodného obohatenia dozvedel prvýkrát, čo sa odvíja od času konzultácie spotrebiteľa ohľadom zmluvy so združením na ochranu občana spotrebiteľa, pričom táto konzultácia bola v danom prípade, podľa nespochybných tvrdení žalobcu, vykonaná menej než dva roky pred podaním žaloby. Aj z hľadiska objektívnej premlčacej doby lehota na podanie žaloby bola zachovaná, nakoľko bezdôvodné obohatenie v danom prípade vzniklo aj na základe neprijateľnej zmluvnej podmienky, vzhľadom na čo je potrebné v danom prípade aplikovať 10 ročnú premlčaciu lehotu, keďže podľa rozsudku SD EU z 22. apríla 2021 C-485/19 Profi Credit Slovakia, J.:J.:X.:XXX Zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES z 23. apríla 2008 o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení smernice Rady 87/102/EHS, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.

10. Výrok o trovách konania odôvodnil ustanovením § 255 ods. 1 CSP v spojení s ustanovením § 262 ods. 1 a 2 CSP.

11. Proti rozsudku v zákonnej lehote podal odvolanie žalovaný a navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

12. Odvolanie podal z dôvodov, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f) CSP) a rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. h) CSP).

13. Namietal, že dňa 5.1.2011 uzavrel so žalobcom zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej bol žalobcovi poskytnutý úver na výkon zamestnania. Žalobca v zmluve o úvere uviedol a aj osobitne podpísal vyhlásenie, že poskytované peňažné prostriedky budú využité na tento účel. V zmysle § 3 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch, spotrebiteľom je fyzická osoba, ktorej bol poskytnutý spotrebiteľský úver na iný účel ako na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania. Dôležité teda je, na aký účel bol úver poskytnutý, a nie na aký účel žalobca poskytnuté peňažné prostriedky v skutočnosti použil. Žalovaný v danom prípade pri poskytnutí úveru vychádzal z vyhlásení žalobcu, že ide o úver poskytnutý na výkon zamestnania. Žalobca toto svoje vyhlásenie potvrdil svojím osobitným podpisom v zmluve o úvere. Nakoľko v zmluve je výslovne určený účel uzatvorenia zmluvy - zamestnania, je dlžník vyňatý spod statusu spotrebiteľa. Skutočnosť, na čo konkrétne bol žalobcom následne poskytnutý úver aj využitý, žalovaný neskúma, nakoľko je to pre neho už nepodstatná informácia. Žalobca ako dlžník navyše nemá zo žiadneho zákona informačnú povinnosť voči veriteľovi, aby preukazoval skutočné použitie finančných prostriedkov.

14. Taktiež Zákon o spotrebiteľských úveroch neustanovuje, že žiadateľ o úver v čase poskytnutia úveru na podnikanie, zamestnanie alebo povolanie, musí byť podnikateľom alebo zamestnaný. Preto pre právnu kvalifikáciu povahy poskytnutého úveru je úplne postačujúci prejav vôle uvedený v zmluve. Zákonodarca v zákone o spotrebiteľských úveroch upravil špeciálne prípady, keď záujemca o úver ešte nie je podnikateľom, ani zamestnaný, avšak má záujem využiť úver na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania.

15. V prípade postavenia žalovaného treba akceptovať jeho dobrú vieru, s ktorou do právneho vzťahu so žalobcom vstupoval. Argumentácia žalovaného v tomto smere je napokon v plnom súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora v oblasti práva na ochranu spotrebiteľa. Pri výklade pojmu spotrebiteľ je potrebné chrániť dobrú vieru druhej strany. Ak dodávateľ koná v dobrej viere, že druhá strana nie je spotrebiteľ, nemôže sa táto osoba dovolávať toho, že mala postavenie spotrebiteľa (ESD, C-464/01, vo veci Johann Gruber proti Bay Wa AG publikovaný o.i. v Švestka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občanský zákoník I. § 1 až 459. Komentár. 2. vydání. Praha : C. H. Beck, 2009, s. 468 - 469). Obdobne, pokiaľ spotrebiteľ predstiera, že je podnikateľom (alebo v tomto smere uvedie dodávateľa do omylu), je treba takúto obligáciu charakterizovať ako obchod, a nie spotrebiteľský záväzok, pretože je potrebné chrániť dodávateľovu dobrú vieru, pretože dobrá vieru je všeobecným princípom zmluvného práva (Bundesgerichtshof, SRN, 22.12.2004, VIII ZR 91/04 publikovaný o.i. v Eliáš, K. a kol.: Občanský zákoník. Velký akademický komentář. 1. svazek. § 1 - 487. Praha, Linde 2008, s. 324; Selucká, M. Ochrana spotřebitele v soukromém právu. 1. vydání. Praha : C. H. Beck 2008, s. 54).

16. Predmetná zmluva o úvere nespadá pod režim spotrebiteľských zmlúv a z toho dôvodu ju nemožno skúmať z hľadiska stanovených obsahových náležitostí zmlúv o spotrebiteľskom úvere. Nakoľko išlo o nepomenovanú zmluvu o úvere, nie je možné hovoriť o absencii náležitostí zákona, ktorý sa na danú zmluvu o úvere nevzťahuje. Obligatórne náležitosti zmluvy o úvere sú: 1. záväzok veriteľa poskytnúť úver (finančnú čiastku) dlžníkovi a 2. záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté prostriedky spolu s úrokmi. Výška úrokov nie je podstatnou náležitosťou zmluvy o úvere. Ide o fakultatívny prvok, ktorý si môžu strany dohodnúť. Rovnako nie je podstatnou náležitosťou RPMN.

17. V zmysle § 451 OZ kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Zo zmluvy o úvere nenastala ani jedna z foriem bezdôvodného obohatenia, ktorú stanovuje zákon. Žalobca plnil na základe platne uzavretej zmluvy o úvere, predmetná zmluva o úvere nebola nikdy právoplatne vyhlásená za neplatnú, rovnako tak právny dôvod na plnenie z tejto zmluvy o

úvere nikdy neodpadol (nedošlo k odstúpeniu od zmluvy, zrušeniu zmluvy a pod.) a majetkový prospech získal žalovaný z poctivých zdrojov.

18. Neoddeliteľnou súčasťou zmluvy o úvere sú Všeobecné podmienky poskytnutia úveru (ďalej len „VPPÚ“). Priamo na prednej strane Zmluvy o úvere sa uvádza, že dlžník súhlasí so Všeobecnými podmienkami pre poskytnutie úveru, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou tejto zmluvy, nemá k nim žiadne výhrady a zaväzuje sa ich dodržiavať. Súčasne potvrdzuje prevzatie zmluvy vrátane týchto všeobecných podmienok (na zadnej strane tejto zmluvy). VPPÚ sú neoddeliteľnou súčasťou Zmluvy o úvere, a to nielen z formálneho hľadiska, ale aj z hľadiska ich materiálneho prevedenia, t. j. Zmluva o úvere a VPPÚ sú vyhotovené na spojenom hárku papiera, resp. obojstranne. Vzhľadom na túto skutočnosť je nepochybné, že dlžník podpisom Zmluvy o úvere jednoznačne prejavuje svoju vôľu byť viazaný aj VPPÚ. Z uvedeného vyplýva, že uzatvorenie Zmluvy o úvere samostatne bez toho, aby prejav vôle zahŕňal aj vôľu byť viazaný VPPÚ neprichádza do úvahy. Žalovaný si predložením zmluvy o úvere, ako aj VPPÚ splnil na jednej strane svoju informačnú povinnosť vo vzťahu k dlžníkovi a na strane druhej bola splnená podmienka písomnej formy Zmluvy o úvere. Žalobca pri uzatváraní Zmluvy nemal postavenie spotrebiteľa a z toho dôvodu je vylúčená aplikácia ustanovení zákona týkajúca sa neprijateľnosti zmluvných podmienok.

19. Žalobkyňa navrhla rozsudok ako vecne správny potvrdiť.

20. Odvolací súd prejednal vec podľa § 378 ods. 1 CSP a nasl., a to bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) a zistil, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

21. Súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedajú vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie nič sa nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania, nemožno mať pochybnosti o správnosti právneho posúdenia prejednávanej veci súdom prvej inštancie a neboli zistené žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

22. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

23. Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný ako veriteľ uzatvoril so žalobkyňou ako dlžníkom dňa 5.1.2011 zmluvu o úvere, na základe ktorej poskytol žalobkyňi sumu vo výške 600,- eur, za poplatok vo výške 576,- eur s tým, že celkovú čiastku vo výške 1.176,- eur žalovanému mala zaplatiť v 12 mesačných splátkach po 98,- eur.

24. Z formy a obsahu zmluvy je zrejmé, že sa jedná o tzv. „formulárovú“ zmluvu, ktorej predtlač formulára mal veriteľ už pripravenú a dopisoval do nej iba konkrétne údaje týkajúce sa žalobkyne, pričom žalobkyňa obsah tejto zmluvy v časti zmluvných dojednaní žiadnym spôsobom nemohla ovplyvniť.

25. Dňa 1.7.2007 nadobudol účinnosť nový zákon o ochrane spotrebiteľa č. 250/2007 Z. z., ktorý v ostatnom znení má v § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. zakotvené, že každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách.

26. S účinnosťou od 1.1.2008 Občiansky zákonník v § 52 ods. 1 spotrebiteľskú zmluvu definuje ako každú zmluvu bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Dodávateľom podľa ods. 3 cit. ust. je pritom osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom podľa ods. 4 cit. ust. je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

27. Keďže žalovaný je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení zmluvy konala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, žalovaný pri uzatvorení predmetnej zmluvy vystupoval v pozícii dodávateľa v zmysle § 52 ods. 3 OZ. Pretože žalobkyňa pri uzatváraní a plnení predmetnej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti, je potrebné ju v zmysle § 52 ods. 4 OZ považovať za spotrebiteľa. S poukazom na vyššie uvedené, vychádzajúc zo zásady *lex specialis derogat lex generalis*, podľa ktorej špeciálna právna úprava, ktorou sú v danom prípade ust. § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka, má prednosť pred všeobecnou, ktorou je Obchodný zákonník, je nevyhnutné predmetný právny vzťah medzi účastníkmi posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka.

28. Na tom, že žalobkyňa pri uzatváraní zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti, a preto sa považuje za spotrebiteľa (§ 52 ods. 4 OZ), nič nemení ani to, že v zmluve sa ako účel pôžičky uvádza „výkon zamestnania“. Pri výklade § 52 ods. 4 OZ treba preto vychádzať z judikatúry Súdneho dvora EÚ, ktorý ako jediný má právomoc takýto výklad poskytnúť (článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie). Súdny dvor v tomto kontexte pritom už judikoval, že vnútroštátny súd rozhodujúci o spore týkajúcom sa zmluvy, ktorá by mohla patriť do pôsobnosti tejto smernice, je pri zohľadnení všetkých dôkazov a najmä podmienok zmluvy povinný overiť, či dlžník môže byť označený ako „spotrebiteľ“ v zmysle uvedenej smernice (pozri analogicky rozsudok SDEÚ Faber, C-497/13, bod 48). V tejto súvislosti musí vnútroštátny súd zohľadniť všetky okolnosti prejednávanej veci a najmä povahu tovaru alebo služby, ktoré sú predmetom posudzovanej zmluvy a môžu odhaliť účel nadobudnutia tovaru alebo služby (pozri rozsudok SDEÚ Costea, C-110/14, bod 23). Ak vo všeobecnom kontexte zmluvy neprevažuje podnikateľský účel, dotknutá zmluvná strana sa musí považovať za spotrebiteľa (pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát vo veci C-110/14, bod 55). V preskúmvanej zmluve o úvere sa však nachádza len jediná zmienka v tomto smere: „výkon zamestnania“. Zo zmluvy o úvere nie je na prvý pohľad zrejmé, čo sa má na mysli týmto pojmom. Ani povaha služby, teda poskytnutie peňazí, neumožňuje jeho obsah bližšie objasniť. Krátky slovník slovenského jazyka 4 z r. 2003 - kodifikačná príručka (P.) vysvetľuje tento pojem v prvoradom význame ako „pravidelnú prácu za mzdu; prac. pomer“. To je v súlade aj s chápaním tohto pojmu v právnej oblasti, kde sa najčastejšie používa, teda v pracovnom práve. Zamestnanie sa vykonáva v zásade v pracovnom pomere, ktorý je charakteristický výkonom závislej práce (§ 1 ods. 2 Zákonníka práce). Závislú prácu vykonáva zamestnanec (§ 11 ods. 1 Zákonníka práce). Zamestnanec sa pritom podobne ako spotrebiteľ považuje za slabšiu stranu zmluvného vzťahu, ale aj za slabšiu stranu v civilnom sporovom konaní (porov. § 316 ods. 1 CSP). Z hľadiska povahy účelu úveru je teda pojem „výkon zamestnania“ v protiklade k § 52 ods. 4 OZ (obchodná alebo iná podnikateľská činnosť). Preto nemožno prijať záver, že by fyzická osoba, ktorá koná na účely „výkonu zamestnania“, nepatrila do pozitívneho vymedzenia pojmu spotrebiteľ podľa § 52 ods. 4 OZ.

29. Je nepochybné, že zmluva o úvere č. XXXXXXXXX zo dňa 5.1.2011 je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 Občianskeho zákonníka, nakoľko žalovaný vystupoval v postavení dodávateľa, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalobkyňa je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonala v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. Okrem aplikácie ustanovení Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách sa na predmetný vzťah budú aplikovať aj ďalšie predpisy upravujúce ochranu spotrebiteľa.

30. Podľa ustanovenia § 9 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia Zmluvy o úvere, zmluva o spotrebiteľskom úvere okrem všeobecných náležitostí podľa Občianskeho zákonníka musí obsahovať okrem iného f) dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere a termín konečnej splatnosti spotrebiteľského úveru, g) celkovú výšku a konkrétnu menu spotrebiteľského úveru a podmienky upravujúce jeho čerpanie, i) úrokovú sadzbu spotrebiteľského úveru, podmienky, ktoré upravujú jej uplatňovanie, index alebo referenčnú úrokovú sadzbu, na ktorý je výška úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru naviazaná, ako aj časové obdobia, v ktorých dochádza k zmene výšky úrokovej sadzby spotrebiteľského úveru, podmienky a spôsob vykonania tejto zmeny; ak sa za rôznych podmienok uplatňujú rôzne úrokové sadzby spotrebiteľského úveru, uvádzajú sa tieto informácie o všetkých uplatniteľných úrokových sadzbách spotrebiteľského úveru, j) ročnú percentuálnu mieru nákladov a celkovú čiastku, ktorú musí spotrebiteľ zaplatiť, vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere; uvedú sa všetky predpoklady použité na výpočet tejto ročnej percentuálnej miery nákladov.

31. Podľa § 11 ods. 1 písm. a), b) ZoSU, poskytnutý spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1, alebo neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a) až k), r) a y) a § 10 ods. 1.

32. Dôvodom vedúcim k uloženiu povinnosti žalovanému vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie bolo nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere vyplývajúcich z ustanovenia § 9 ods. 2 písm. f), g), i) a j) Zákona o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy. Vzhľadom na to, že predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje 1/ dobu trvania zmluvy o spotrebiteľskom úvere - teda dobu trvania záväzku poskytnúť peňažné prostriedky, 2/ podmienky upravujúce čerpanie úveru - teda „Akým spôsobom a kedy spotrebiteľ dostane peniaze“, a ďalej tiež ani 3/ podmienky upravujúce uplatňovanie úrokovej sadzby - ktorými sa, vychádzajúc z podstaty a zmyslu úročenia, rozumejú všetky podmienky tak aby bolo zrejmé ako, resp. z akej sumy a odkedy (napr. či už od dojednania úveru - rezervácie peňažných prostriedkov, alebo od reálneho poskytnutia peňažných prostriedkov v prospech dlžníka, alebo až od určitého iného času v prípade dojednania dočasného bezúročného obdobia) a dokedy sa má uplatňovať (napr. do stanoveného času splatnosti, alebo do vrátenia, alebo inak), a to tak, aby bola jasne určiteľná povinnosť platenia úrokov (napr. aj v situácii prípadného predčasného alebo oneskoreného vrátenia peňažných prostriedkov) a 4/ ročnú percentuálnu mieru nákladov, poskytnutý spotrebiteľský úver sa preto v zmysle ust. § 11 ods. 1 písm. a) ZoSU považuje za bezúročný a bez poplatkov.

33. Dôsledkom prijatia plnenia bez právneho dôvodu je vznik povinnosti žalovaného vydať žalobkyni bezdôvodné obohatenie v zmysle zásad uvedených v ustanovení § 451 a nasl. Občianskeho zákonníka. Žalobkyňa z titulu poskytnutého úveru mala žalovanému vrátiť len istinu vo výške 600,- eur. Celkovo však zaplatila čiastku 709,- eur, a preto rozdiel medzi touto sumou a istinou úveru vo výške 109,- eur predstavuje bezdôvodné obohatenie žalovaného, ktoré musí žalobkyni vydať.

34. Vzhľadom na vyššie uvedené má odvolací súd za to, že súd prvej inštancie správne zistil skutkový stav veci, správne vyhodnotil jednotlivé dôkazy, ako aj správne právne vec posúdil, keď zaviazal žalovaného na vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 109,- eur spolu s úrokom z omeškania.

35. K odvolaniu žalovaného voči výroku o určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky odvolací súd uvádza nasledovné:

36. Možnosť súdu aj bez návrhu výslovne uviesť neprijateľnú zmluvnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy vo výroku rozhodnutia bola zavedená už do Občianskeho súdneho poriadku, a to zákonom č. 384/2008 Z.z. a to doplnením odseku 3 do ustanovenia § 153 a následne doplnená o nový odsek 4 a to zákonom č. 575/2009 Z.z., ktorý mal za cieľ dosiahnuť účinné prostriedky na eliminovanie používania neprijateľných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, doplniť neúplnú transpozíciu Smernice Rady č. 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku a zvýšiť kompetencie Komisie na posudzovanie podmienok v spotrebiteľských zmluvách. Súčasná právna úprava upravuje možnosť ex offo určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v ustanovení § 298 CSP. Naliehavý právny záujem na určení neprijateľnosti zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve vyplýva priamo zo zákona (§ 137 písm. c/ CSP). Dôvodová správa v súvislosti s ustanovením § 298 CSP uvádza, že napriek zavedeniu tzv. abstraktnej kontroly v spotrebiteľských veciach je v zmysle európskeho únieového práva, ako aj konštantnej judikatúry Súdneho dvora EÚ zachovaná možnosť súdu aj v individuálnom konaní s účinkami inter partes vysloviť neprijateľnosť zmluvnej podmienky v spotrebiteľskej zmluve alebo v inom zmluvnom dokumente súvisiacom so spotrebiteľskou zmluvou. Takýmto dokumentom môžu byť všeobecné obchodné podmienky, všeobecné poisťné podmienky a pod.

37. Obchodný zákonník účinný v čase uzatvorenia zmluvy úpravu neprijateľných podmienok spotrebiteľských zmlúv neobsahoval. Tento právny predpis v širšom rámci súkromnoprávnej úpravy, ktorej základným všeobecným predpisom je Občiansky zákonník, má postavenie predpisu špeciálneho. Ustanovenie § 1 odsek 2 Obchodného zákonníka priamo ukladá riešiť otázky Obchodným zákonníkom neupravené podľa predpisov občianskeho práva. V tejto súvislosti je právne významné ustanovenie § 853 odsek 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého občianskoprávne vzťahy, pokiaľ nie sú osobitne upravené ani týmto ani iným zákonom sa spravujú ustanoveniami tohto zákona, ktoré upravujú vzťahy obsahom aj účelom im najbližšie. Vychádzajúc z uvedeného v dôsledku nedostatku inej právnej úpravy

neprijateľných podmienok pri zmluvách o úvere, ktoré síce boli uzatvorené podľa príslušných ustanovení Obchodného zákonníka, avšak majú spotrebiteľský charakter v zmysle ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka, je potrebné vychádzať z ustanovenia § 53 Občianskeho zákonníka upravujúceho analogický prípad. Inak by sa minula účinkom do nášho právneho poriadku implementovaná Smernica Rady č. 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

38. Občiansky zákonník obsahuje demonštratívny výpočet neprijateľných zmluvných podmienok. To znamená, že súdu nebráni žiadna prekážka, aby vyvodil dôsledky zo zmluvného dojednaní v štandardnej formulárovej zmluve, ak spôsobuje hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach medzi dodávateľom a spotrebiteľom v neprospech spotrebiteľa podľa ustanovenia § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

39. Vo vzťahu k nákladom na uzatvorenie a vypracovanie zmluvy odvolací súd uvádza, že poplatok je v tejto časti neúmerne vysoký. Dojednanie o administratívnom poplatku je vágnym ustanovením, ktoré vôbec nešpecifikuje, o aké konkrétne administratívne činnosti ide, pričom výška poplatku predstavuje neúmerne vysoký poplatok bez bližšej špecifikácie jeho výšky a účelnosti a je v rozpore s dobrými mravmi. V konaní absentuje dôkaz, že žalobkyňa ako spotrebiteľ bola s jeho podstatou oboznámená, poplatok nie je náležite špecifikovaný a viaže sa na bližšie neurčené náklady na vypracovanie a uzavretie zmluvy spolu so všetkou administratívou s tým spojenou. Podstatou administratívneho poplatku je pridanie bližšie nešpecifikovaných a spotrebiteľovi nevysvetlených nákladov, ktoré nie sú preukázané. Je za hranicou rozumného úsudku, aby poplatok vo výške presahujúcej polovicu sumy poskytnutého úveru sledoval výdavky spojené s administratívnou činnosťou.

40. Zmluva o úvere a všeobecné podmienky poskytnutia úveru sú listiny formulárove, používané žalovaným pri uzatváraní úverových zmlúv s množstvom ďalších spotrebiteľov. Na predtlačných tlačivách sa menia len údaje o spotrebiteľoch a výške poskytnutého úveru. Za takejto situácie výška nákladov na vypracovanie a uzatvorenie zmluvy mala byť v zásade rovnaká a nie meniť sa v závislosti od výšky poskytnutého úveru. Ak žalovaný výšku týchto nákladov odvádza od výšky úveru, je zrejme, že týmto dojednaním len sledoval ďalšie navýšenie odplaty za poskytnutie úveru s cieľom vyhnúť sa kontrole jej primeranosti, čo rozhodne nemožno hodnotiť ako konanie v súlade s dobrými mravmi.

41. Vzhľadom na uvedené odvolací súd dospel k záveru, že obsah odvolania žalovaného nie je spôsobilý spochybníť správnosť záverov rozsudku súdu prvej inštancie z hľadiska odvolacích dôvodov výslovne v ňom uvedených, pričom ani v odvolacom konaní neboli zistené také nové rozhodujúce skutočnosti alebo dôkazy, ktoré by mali za následok zmenu skutkového stavu, alebo by spochybnili správnosť právnych záverov, na ktorých súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie.

42. Za týchto okolností súd prvej inštancie správne postupoval pokiaľ žalobe žalobkyne vyhovel v celom rozsahu, a so zreteľom na to, že správny je výrok napadnutého rozsudku aj o trovách konania, odvolací súd postupom podľa § 387 ods. 1 CSP rozsudok ako vecne správny potvrdil.

43. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého žalobkyňa ako sporová strana, ktorá mala v odvolacom konaní plný úspech, má nárok na náhradu trov tohto štádia konania proti žalovanému, ktorý v odvolacom konaní úspech nemal. Výšku týchto trov ustáli postupom podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti tohto rozhodnutia odvolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

44. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Prešove pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak:

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
 - b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana nemal procesnú subjektivitu,
 - c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca, alebo procesný opatrovník,
 - d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo, alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
 - e) rozhodoval vylúčený sudca, alebo nesprávny obsadený súd,
 - f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 430 CSP).
- Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky:
- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu,
 - b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená,
 - c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v ods. 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné ak:

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desať násobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania, len príslušenstvo, pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písm. a) a b).

Na určenie výšky určenie minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v ods. 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP). Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP). Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacoch od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom, alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1,2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne a čoho sa dovolateľ domáha (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je:

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec, alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou, alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a ochrane pred diskrimináciou, alebo odborovou organizáciou, a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 1, 2 CSP).

Rozsah v akom sa rozhodnutie napadá môže dovolateľ rozšíriť, len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).